

Iceland
Liechtenstein
Norway

Active
citizens fund

Maria's World
FOUNDATION

БЪЛГАРСКИ ЦЕНТЪР
ЗА НЕСТОПАНСКО
ПРАВО

ПРАВНА РАМКА И КОНТЕКСТ НА ПОДКРЕПАТА НА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ ДА УПРАЖНЯВАТ ПРАВОТО СИ НА ТРУД И СПЕЦИФИКА ЗА ХОРАТА С ИНТЕЛЕКТУАЛНИ ЗАТРУДНЕНИЯ

Надя Шабани
Български център за нестопанско право

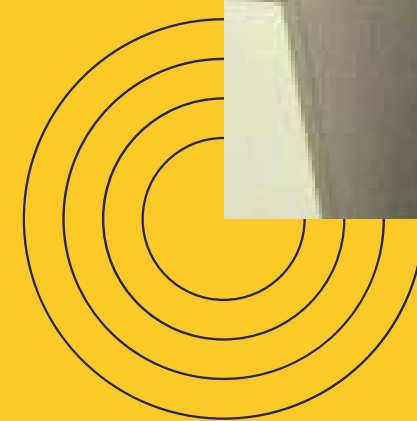
РАБОТА:

ДОХОД,

ДОСТОЙНСТВО,

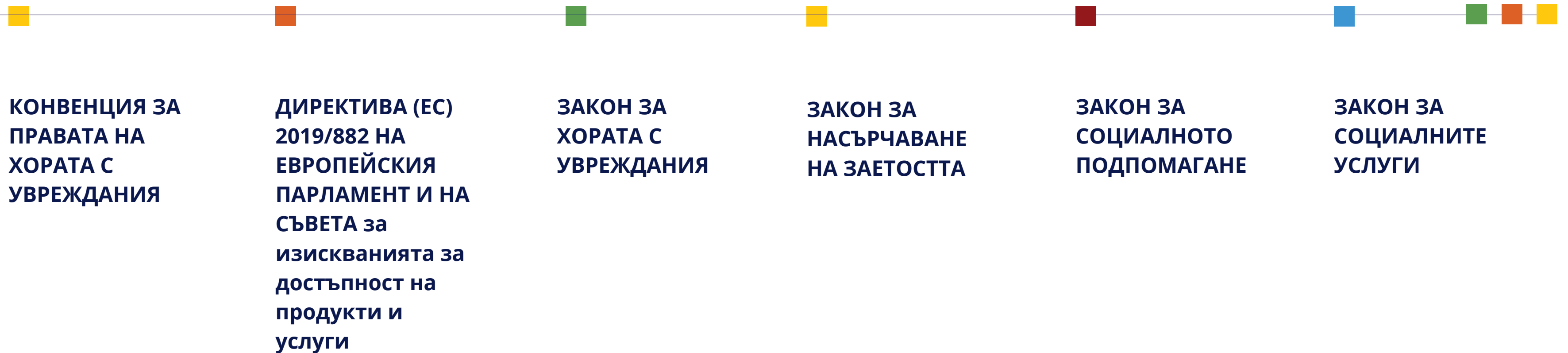
ДОСТЪПНОСТ

- ЗА ВСЕКИ

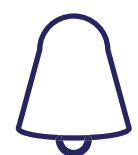
ИЗВОДИ:

● МНОЖЕСТВО НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ

● МНОЖЕСТВО ПОЛИТИЧЕСКИ НАМЕРЕНИЯ

Но ...

Работодателите масово неглижират потенциала на хората с интелектуални затруднения.

Обществените нагласи все още възприемат хората с интелектуални затруднения като „неможещи“ или „неспособни“

Хората с интелектуални затруднения имат нужда да получават насърчение за включването им в структурирани трудови дейности според нивото, способностите и интересите си.

Социалната, образователната и здравната системи не работят координирани и в общ план за подкрепа на човека с увреждане, така че той/тя да може по-лесно да стигне и да се включи на пазара на труда и да се задържи успешно там.

Малобройни са възможностите, които подкрепят и насърчават работодателите също да търсят и прилагат гъвкави подходи.

А от всички структури – образователни, трудово-посреднически и социални – да се изисква специално внимание и подпомагане на трудовата реализация на хората с интелектуални затруднения.

НИВА ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА УМЕНИЯ ЗА ТРУД

НИВО 1:
ПОСРЕЩАНЕ
НА ОСНОВНИТЕ
НУЖДИ ЗА
РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕКА

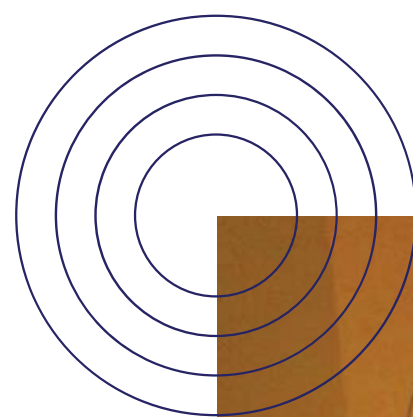
НИВО 2:
ИЗГРАЖДАНЕ НА
ТРУДОВИ УМЕНИЯ И
РАБОТНИ НАВИЦИ

НИВО 3:
ЗАЩИТЕНА ЗАЕТОСТ
- упражняване на
труд в защитена
работна среда със
съпътстваща
подкрепа от
специалисти

**НИВО 4: ПОДКРЕПЕНА
ЗАЕТОСТ**
- упражняване на труд
със съпътстваща
допълнителна
подкрепа от външни
специалисти

НИВО 5:
САМОСТОЯТЕЛНА
РАБОТА НА
ПЪРВИЧНИЯ ПАЗАР
НА ТРУДА

Правото на труд е не само възможност, а основно човешко право, което следва държавата да гарантира – като достъпност, условия и необходима подкрепа.

ОБИЧАЙНА РАБОТНА СРЕДА ПО ЗХУ

СПЕЦИАЛИЗИРАНА РАБОТНА СРЕДА ПО ЗХУ

КАКВА Е ПОДКРЕПАТА ЗА ХОРАТА?

Само за лица с трайно увреждане - 50 и над 50% неработоспособност:

- Осигуряване на среда за упражняване на правото на труд и развиване на трудове умения в пригодна среда, съобразена с вида и степента на увреждането.

За всички ЛИЗ:

- Осигуряване на подкрепа в трудовия процес от подкрепящия персонал (редовни работници в СП, Кооп, трудово-лечебните бази) – извършване на работата, която е непосилна по обем и тежест.
- Данъчни облекчения по ЗДДФЛ.

КОЙ ПРЕДОСТАВЯ ПОДКРЕПАТА?

Всяко предприятие от националната икономика:

- Работодател с 50 до 99 работници и служители и наема минимум 1 човек с трайно увреждане
 - Работодател със 100 и над 100 работници и служители и наема хора с трайни увреждания, които са минимум 2% от средносписъчния състав на наетите лица в предприятието.
- Държавна субсидия за 2020 г.: 4 180 000 лв.

- Специализирани предприятия за ХИЗ и
 - Коопераци на ХИЗ, които са:
 - ЮЛ по ТЗ или ЗК;
 - Произвеждат стоки или услуги;
 - Имат приспособена среда за работа на ЛИЗ;
 - Имат наети ЛИЗ - минимум 20% от средносписъчния състав; и
 - Вписани в Регистъра на СПКХУ.
- Държавна субсидия за 2020 г.: 2 700 000 лв.

КАК СЕ ПРЕДОСТАВЯ ПОДКРЕПАТА?

- Квотно задължение за всеки работодател. При неизпълнение – компенсационни плащания и санкции.
- Задължение да се пригоди работното място към нуждите на човека.
- Наемане с трудов договор.
- Посредничество от ТП на АЗ.

- Наемане на работа на лицето с интелектуално затруднение с трудов договор.
- Работа в приспособена работна среда.

ЗАЩИТЕНА РАБОТНА СРЕДА ПО ЗХУ

ПОДКРЕПЕНА ЗАЕТОСТ ПО ЗНЗ

КАКВА Е ПОДКРЕПАТА ЗА ХОРАТА?

Само за хора с множество трайни увреждания.
Персонални подкрепящи услуги за трудова интеграция:

- Трудово посредничество;
- Оценка на професионалната пригодност;
- Трудово наставничество;
- Придобиване на професионални умения;
- Наличие на подходящ персонал;
- Финансови стимули;
- Осигуряване на трудово посредничество и подпомагане на ХИЗ за намиране на работа в специализирана РС или обичайна РС.

Само за лица с трайно увреждане или в групата на хора в неравностойно положение на пазара на труда:

- Съдействие за започване на работа в несубсидирано работно място съобразно специфичните потребности.
- Право да ползват посредничество по информиране и намиране на работа и професионално ориентиране.

КОЙ ПРЕДОСТАВЯ ПОДКРЕПАТА?

Центровете за защитена заетост – звена към СП, Кооп или трудово-лечебни бази.
Държавна субсидия за 2020 г.: 600 000 лв.

- ТП на АЗ.
- Трудови посредници – ФЛ/ЮЛ с регистрация за извършване на посредническа дейност по наемане на работа.

КАК СЕ ПРЕДОСТАВЯ ПОДКРЕПАТА?

- Заетост в ЦЗЗ.
- Трудова интеграция чрез предоставяне на условия за извършване на продуктивна дейност, платена работа, персонални подкрепящи услуги.
 - Формиране на трудови навици за работа в специализирана РС и в обичайна РС.
 - Посредничество.
 - Работа в среда с хора без увреждания.

- Специализирано трудово посредничество:
 - Оценка на професионалните умения;
 - Включване в програми и проекти за придобиване на професионални умения; Насочване към работодатели; Посредничество при преговорите в работодателя.
 - Посреднически услуги за заетостта о:
 - Съдействие при намиране на работодател със свободни работни места за трудов договор.

ВЪЗМОЖНОСТ ЗА ГЪВКАВ ПОДХОД

Анализът на нормативната уредба сочи, че няма изрична законова забрана предоставянето на социална услуга и извършването на социално предприемачески трудови занимания да се извършват на един и същи терен като допълнителна подкрепа към дневната грижа за човека.

ПОЗИТИВИ В НОВАТА РЕГЛАМЕНТАЦИЯ ПО ЗАКОНА ЗА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

- Въведена е целева социална услуга за развитие на трудовите умения.
- Дефинирана е възможност за по-прецизно насочване на подкрепата съобразно спецификите на потребностите на хората. Това ще позволи обособяване на подкрепата за хората с различни нива на интелектуално затруднение и прецизиране на дейностите, така че да осигуряват възможности за развитие.
- Въведеното комплексно предоставяне, предвид отсъствието на подзаконова регламентация, крие възможности и рискове. Възможността е да се осигури гъвкавост при подкрепата, а рискът е за комплексното предоставяне на резидентни услуги и услуги за развитие на умения и дневна грижа, доколкото по този начин могат да се дадат предпоставки на нови форми на институционализация.

1. ЛИПСВА
МНОГОСТЕПЕНЕН ПРОЦЕС ЗА ПОДКРЕПА.

2. ЛИПСВА ИНДИВИДУАЛНО
ПЛАНИРАНЕ ПО ПОВОД УМЕНИЯТА ЗА
ЗАЕТОСТ, ПРИ КОЕТО ДА СЕ
ПРЕМИНАВА ПРЕЗ НЯКОЛКО
НАДГРАЖДАЩИ СЕ НИВА.

3. СОЦИАЛНАТА СИСТЕМА
ТРЯБВА ДА НАСЪРЧАВА
ПРЕМИНАВАНЕТО МЕЖДУ НИВАТА.

4. РАЗВИВАНЕТО НА ТРУДОВИТЕ УМЕНИЯ НА ХОРАТА С ИНТЕЛЕКТУАЛНИ ЗАТРУДНЕНИЯ
ТРЯБВА ДА БЪДЕ СЪПЪТСТВАНО С ГЪВКАВИ ФОРМИ И ИНТЕРВЕНЦИИ, КОИТО ДА МОГАТ ДА
НАДСКАЧАТ ОБИЧАЙНИТЕ ЗАНИМАНИЯ ЗА СОЦИАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЯ И ТРУДОТЕРАПИЯ.

**КАКВО ПРАВИ
СЪЩЕСТВУВАЩАТА
ПОДКРЕПА ЗА
ЗАЕТОСТ
НЕДОСТАТЪЧНА И
КАКВО ЛИПСВА?**

5. УРЕДБАТА НА ЗАЩИТЕНАТА ЗАЕТОСТ В ЗХУ И ПОДКРЕПЕНАТА ЗАЕТОСТ СЛЕДВА СЕРИОЗНО ДА СЕ ПРЕОСМИСЛЯТ И УСЪВЪРШЕНСТВАТ, ЗА ДА СА В СИНХРОН С РЕАЛНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА ХОРАТА С ИНТЕЛЕКТУАЛНИ ЗАТРУДНЕНИЯ И ПРАКТИКАТА.

6. НЕОБХОДИМО Е ДА СЕ ПРЕОСМИСЛИ РОЛЯТА НА СОЦИАЛНИТЕ РАБОТНИЦИ ПРИ ПРЕДОСТАВЯНЕТО НА ПОДКРЕПА ЗА ТРУДОВАТА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ХОРАТА С ИНТЕЛЕКТУАЛНИ ЗАТРУДНЕНИЯ.

7. СОЦИАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО СЛЕДВА ДА ПРИПОЗНАЕ, СИСТЕМАТИЗИРА И НАДГРАДИ ИНОВАТИВНОТО РЕШЕНИЕ, СЪГЛАСНО КОЕТО ХОРАТА С ИНТЕЛЕКТУАЛНИ ЗАТРУДНЕНИЯ МОГАТ ДА ТРЕНИРАТ ТРУДОВИТЕ СИ УМЕНИЯ НА ПРАКТИКА В ЗАЩИТЕНАТА СРЕДА НА СОЦИАЛНОТО ПРЕДПРИЯТИЕ НА ДОСТАВЧИКА ИЛИ ВЪВ ВЪНШНО ПРЕДПРИЯТИЕ И ДА ПОЛУЧАВАТ ВСЕОБХВАТНА ПОДКРЕПА - СОЦИАЛНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКА.

**КАКВО ПРАВИ
СЪЩЕСТВУВАЩАТА
ПОДКРЕПА ЗА
ЗАЕТОСТ
НЕДОСТАТЪЧНА И
КАКВО ЛИПСВА?**

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

**Maria's World
FOUNDATION**

**БЪЛГАРСКИ ЦЕНТЪР
ЗА НЕСТОПАНСКО
ПРАВО**

БЛАГОДАРЯ ВИ ЗА ВНИМАНИЕТО!

БЪЛГАРСКИ ЦЕНТЪР ЗА НЕСТОПАНСКО ПРАВО

www.bcnl.org

